

Jsoucno a ne-jsoucno

Problematické sleso „býti“ umožňuje formulovat některé otázky tak, že se běžně uvažujícímu člověku mohou zdát jako nesmyslné nebo dokonce protismyslné. (V jistém smyslu můžeme nyní navázat na pozdního Schellinga, in *Philosophie der Offenbarung*, kupříkladu.) Pokud totiž náležitě vymezíme – za použití tradičních forem – jsoucí (jsoucno) jako cosi pozitivního (tj. položeného, daného – od ponere), můžeme se vždycky tázat, co je „za ním“ či spíše snad „před ním“ (časově, ale nejen tak). (To „za ním“ nebo „před ním“ je sice zčásti věcí perspektivy, „úhlu pohledu“, ale zároveň nepřehlédnutelným poukazem k čemusi mnohem základnějšímu, fundamentálnějšímu. Je to patrné už z oné staré koncepce jsoucna, které „jest“, protože má podíl na „bytí“ (a to zdaleka ještě neznamená, že musíme tuto koncepci akceptovat). To, že jsoucí *jest* tím, že se podílí na „bytí“, se naznačuje, že bytí samo nelze považovat za „jsoucí“, tedy ani za „jsoucno“, a že tedy za každým jednotlivým jsoucím, ale i za vším jsoucím dohromady musí „být“ – a tedy „jest“ – ještě něco, „není jsoucí“, co „ne-*jest*“. Podobně tomu je i jinde, kde užíváme jiných slov: za vším, co je nebo může být „dáno“, „jest“ nebo vlastně musí „být“ něco, co samo „dáno“ není, ale co „dává“ resp. co „se dává“ (tj. co všechno dané dává, eventuelně co dává samo sebe). Zkrátka: aby mělo smysl říkat, že něco „*jest*“, že to je „jsoucí“, musíme počítat s tím, že za tím (nebo před tím) co *jest*, „*je*“ ještě také něco, co „není“, co „ne-*jest*“. A to, že to nedovedeme říci bez toho vnitřního protimluvu, je výsledkem vady způsobu našeho promlouvání, ale nikoli dokladem toho, že žádné „ne-jsoucí“ nemůže „být“, nebo jinak: že nějaké významné „ne-dané“ se nemůže „dávat“, eventuálně že nemůže něco „dávat“.

(Písek, 141021-1.)